

Sv. Jozef Kalazanský, zakladateľ rehole piaristov

27. augusta 2023 ✝ Svätec týždňa

Medzi najväčších priateľov kresťanskej mládeže patrí zakladateľ zbožných škôl a rádu piaristov, sv. Jozef Kalazanský.

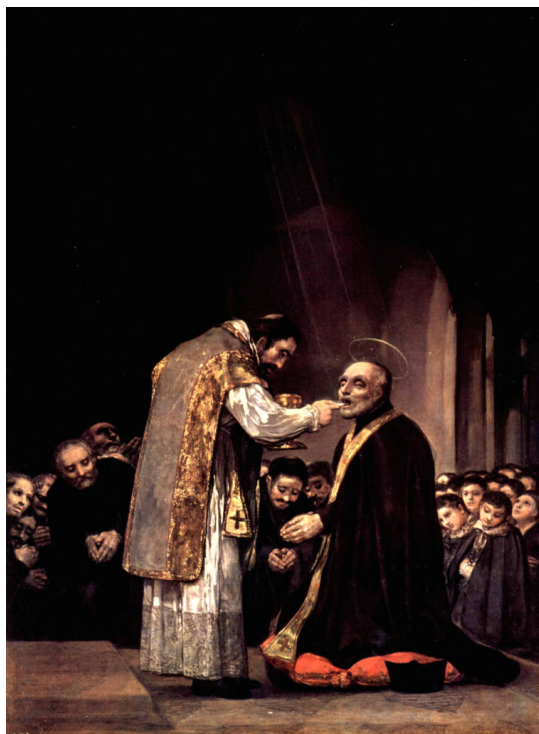
Životopisné údaje

Tento svätý muž a výborný priateľ mládeže sa narodil 11. septembra roku 1556 na zámku Perlade de la Sal v Aragónskom kráľovstve ako najmladšie z ôsmich detí v grófskej rodine Kalazanských (de Calasanz). Bohatí, avšak i cnostní a nábožní rodičia si dali veľmi záležať, aby svojho nadaného synka Jozefa dobre vychovali.

Starostlivá matka usilovala sa zavčasu vstúpiť do útleho srdca syna lásku a milosrdenstvo k biednym. Dávala almužny do rúčky svojho synčeka, aby ich on chudobným udeľoval.

Prvého vzdelania vo vedách sa malému Jozefovi dostalo v blízkom mestečku Estadille. Tu kázaval mladučky Jozef svojim spolužiakom. Vystúpil na stoličku a počínal si ako horlivý kazateľ na kazateľnici. Aby si poslucháčov lepšie získal, dával chudobným spolužiakom malé darčeky. Čo si zapamätal z hodín náboženstva, to prednášal svojim druhom. Keď s pochvalou ukončil stredné školy, odišiel na vysoké učenie v Lleide, kde študoval filozofiu a právo.

K zachovaniu nevinnosti srdca mu veľmi pomáhala úcta k preblahoslavenej Panne Márii. K predstaveným bol poslušný, v učení usilovný. Neviazaní spolužiaci ho podpichovali, vysmievali sa z jeho nábožnosti a cnostného života. On však na to nedbal, naopak, bol im často nápomocný svojou radou a štedrou rukou, že si ho zakrátko všetci ctili. Štúdiá úspešne ukončil povýšením za doktora práv a vrátil sa na rodný zámok.

Francisco Goya, Posledné sv. prijímanie sv. Jozefa Kalazanského

zdroj: wikimedia commons

V tom čase viedol kráľ Filip II. vojnu s Portugalskom. Jozefov starší brat zahynul v jednej z bitiek a starostlivý otec preto nahováral Jozefa, aby prijal úrad pri kráľovskom dvore a aby sa oženil, žeby grófsky rod Kalazanských nevymrel. Avšak mladíkova myseľ túžila po vyšších a svätejších veciach. Zvolil si duchovný stav. Všetky prosby jeho rodiny boli márne. Zbožný mladík neprestajne prosil otca, aby ho z nastúpenej cesty neodvádzal a dovolil mu prijať nižšie svätenia. Keď láskavý otec po mnohých prosbách napokon privolil, Jozef prijal nižšie svätenia a odišiel do Valencie, aby tam študoval teológiu a pripravil sa na kňazský stav.

Zbožný mládenec sa teda chystal k vysviacke za kňaza, postil sa veľmi prísne viac dní v týždni; pod vrchným odevom nosil drsné kajúcne rúcho a svoju zmyselnosť úplne podriadil nadvláde svojho veľkého ducha. Po matkinej smrti ho jeho otec opäť prosil, aby sa oženil a nedal vymrieť ich slávnemu rodu. Sužovaný mladý muž sa skrúšene modlil k Bohu o pomoc. A Boh dopustil na neho ťažkú chorobu, že lekári nedávali jeho vystrašenému otcovi žiadnu nádej na uzdravenie.

A keď jedného dňa zarmútený otec opäť raz stál nad ťažko chorým synom, ten otvoril oči a povedal: «Otče, keď dovoľíš, žeby som sa mohol venovať Božej službe, uzdravím sa.» Otec mu odpovedal: «Keď ťa to môže zachrániť pri živote, nuž staň sa teda kňazom.» A bolesti chorého nielenže prestali, ale o niekoľko dní bol úplne uzdravený.

Jozef bol roku 1585 vysvätený za kňaza a zvažoval utiahnuť sa do samoty. Albaracinský biskup mu napísal: «Viem síce, že duch je hotový, telo však slabé; preto ti privolávam aj ja, syn môj: buď opatrný a modli sa! Medzitým má každý život svoje určenie, a ty si ako kňaz povolaný, aby si do života vstúpil, slovo Božie ohlasoval a na vinici Pána pracoval, najmä teraz, keď bludári a nepraví proroci, vlci v ovčom rúchu, kúkoľ rozsievajú, spustošenia zapríčiňujú a duševné spasenie mnohých tisícov ohrozujú.»

Jozef Kalazanský opustil rodičovský dom, a vstúpil do čínnej duchovnej správy. Svojou horlivosťou vzbudil u biskupov pozornosť. A biskupi z Kastílie, Aragónska a Katalánska využívali ho sedem rokov k ohlasovaniu Božieho slova a k obnove cirkevného poriadku vo svojich biskupstvách. Urgelský biskup mu dal bohatú faru a vymenoval ho za generálneho vikára po svojom boku. Upadnutá cirkevná disciplína začala opäť rozkvitať, neporiadky a neprávosti vymizli, viera sa opäť vzťahovala a chudobným sa dostávala hojná podpora.

Roku 1592 cestoval horlivý Boží sluha do Ríma, aby sa pri hrobách sv. apoštolov a mučeníkov pomodlil a objasnenie nadobudol, ako by mal spásu blížnych pracovať. Vo dne chodieval k chudobným a chorým, navštevoval väzňov a pomáhal všade, kde len mohol; v noci sa modlieval v chrámoch a rozjímal o Božích veciach. Vstúpil do niektorého z bratstiev, sýtil sa len raz za deň suchým chlebom a vodou a svoje povinnosti si plnil svedomito. Keď v Ríme vypukol mor, pomáhal pri opatrovaní chorých, na smrť ich pripravoval a pochovával. Morová nákaza zahubila mnohých ľudí a veľa sirot sa túlalo ulicami Ríma bez akejkoľvek opatery. Horlivý Boží sluha videl, ako tieto opustené siroty vyrastajú v nevedomosti, menia sa na povaláčov a zločincov. Rozmýšľal, akoby tomu zlu mohol zabrániť.

Roku 1597 mu jeden farár prenechal dve izby a on začal okolo seba zhromažďovať opustené siroty, otvoril školu, ktorú nazval «školou zbožnou», zbieral almužny, zaodel otrhané siroty, zaopatril ich knihami a jedlom, a vyučoval ich zadarmo vo vedách a vychovával v zbožnosti a cnostiach. Ovocie, ktoré jeho «zbožné školy» rímskej mládeži rímskej prinášali, neostalo utajené, naopak, získalo mu mnohých priaznivcov v Ríme a jeho okolí – u kňazstva, veľmožov aj u samotného pápeža. Počet žiakov rástol rýchlo; a sv. Jozef zvýšil aj počet škôl, v ktorých s inými kňazmi aj svetskými učiteľmi, čo sa k nemu pridali, chudobné deti náboženstvo, čítanie, písanie, počty a latinskú reč, a neskôr aj druhé vedy vyučoval a k pracovitosti privykal.

Socha sv. Jozefa Kalazanského v Zaragoze

zdroj: wikimedia commons

Zakrátko mali «zbožné školy» asi osemsto žiakov. A keď sa španielsky kráľ Filip III. dopočul o blahodarnom pôsobení Jozefa Kalazanského, volal ho späť do vlasti, aby aj tam podobné «zbožné školy» zakladal a viedol.

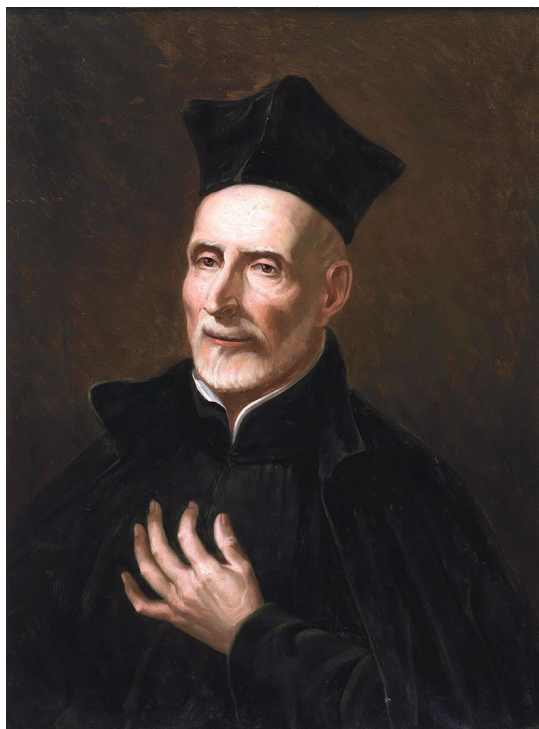
Pre tento cieľ mu ponúkal kanonické miesto a neskôr aj biskupskú hodnosť. Ponížený Boží sluha neprijal ponúkané hodnosti, ale ďalej neúnavne pracoval na započatom diele. K sv. zakladateľovi «zbožných škôl» sa pridali mnohí učení a zbožní kňazi, že bol v stave aj v druhých mestách Itálie založiť a otvoriť svoje školy. Pápež Pavel V. potvrdil bratstvo kňazov učiteľov roku 1617 pod menom: «Bratstvo chudobných regulárnych klerikov Matky Božej Zbožných škôl (piarum schola rum).» Ľud prezýval kňazov-učiteľov piaristami, a dodnes sa tak volajú. Pápež Gregor XV. povýšil bratstvo na rád roku 1621 a jeho členovia skladali okrem troch zvyčajných sľubov: poslušnosti, chudoby a čistoty, aj sľub štvrtý, že budú chudobné deti vyučovať a vychovávať. Sv. zakladateľ rádu, Jozef Kalazanský, bol vyvolený za prvého generála rádu piaristov.

Rád piaristov sa za krátky čas rozšíril aj v druhých krajinách Európy, skoro v každom meste bol založený ich kláštor. V našej vlasti bol založený roku 1666 najväčší kláštor piaristov v Prievidzi vďaka štedrosti grófkyni Františky Khuen-Pálffyovej, vdovy po nebohom grófovi Pavlovi Pálffym, uhorskom palatínovi. Sv. Jozef Kalazanský, ako generál rádu, bol vzorom a príkladom svojim učeníkom vo všetkých cnostiach. Na seba bol veľmi prísny – nebolo práce a služby tak nízkej, ktorú by sám nebol vykonával. Svojim bratom dal toto ponaučenie: «Kňaz sa má starať viac o čistotu svojho tela a nevinnosť, než o pohodlie. Kto sa veľmi stará o jedlo, nápoje a mäkké lôžko, ten zanedbáva svoje opravdivé povolanie. Kňaz má prísnu povinnosť, aby ľud a mládež vyučoval nielen slovami, ale aj skutkami. Kto sa modlí za blížneho, robí niečo dobré; kto však pracuje pre spásu duší, ten robí niečo lepšie. Kto tu dobre učí, získa si veľkú odmenu v Nebi.»

Horlivý Boží sluha žil svätým životom a pracoval až do svojich 86 rokov ako predstavený rádu. Niektorí jeho nehodní bratia, ktorí ho pre jeho prísnosť nemali radi, ho očierňovali na súde inkvizície. A Boh dopustil na svätého ľudomila, že bol verejne a za bieleho dňa odvedený vojakmi do väzenia. ako veľmi muselo toto poníženie svätého bolieť; on však pretrpel aj túto skúšku s opravdivou kresťanskou odovzdanosťou do vôle Božej. Tým, ktorí ho vo väzení navštívili, povedal: «Ponechajme všetko vôli Božej, a plňme Jeho svätú vôľu. Akú milosť preukazuje mi najmilostivejší Boh, keď ma tu trestá, aby ma na druhom svete ušetril!» A Boh ukázal, že Jeho verný sluha je nevinný, takže bol hneď prepustený na slobodu. Pokorný a trpezlivý svätý prosil, aby jeho protivníkom bola odpustená pokuta. Keď jeho úhlavný odporca ležal na smrteľnej posteli, s. Jozef k nemu prišiel, objal ho a povedal: «Odpúšťam ti, brat môj, ako Boh odpustí niekedy moje hriechy.»

Sv. Jozef Kalazanský pracoval päťdesiatdva rokov v Ríme vo svojich «zbožných školách» a pre ľudstvo veľa dobrého vykonal; veľa však aj vytrpel. Jeho rád pod správou jedného vlažného predstaveného poklesol tak, že mu pápež Inocent XI. odňal výsady a znížil ho na bratstvo. Svätý Jozef povzniesol svoj rád, ako opätovne zvolený generál, k novému rozkvetu a vydobyl mu späť predošlé výsady. Roku 1648 v mesiaci júl upadol sv. Jozef do horúčky. Keď predvídal svoju blízku smrť, vyzpovedal sa skrúšene a prijímal každodenne Božie Telo. 23. augusta prijal sviatosť posledného pomazania, napomínal svojich bratov k bázní Božej, k úcte Panny Márie a k vernému plneniu svojho povolania. 27. augusta roku 1648 zvolal tri razy: «Ježiš, Mária!» a tíško usnul v Pánu v 92. roku zbožného a ľudomilného svojho života. Pápež Klement XIII. ho v roku 1767 vyhlásil za svätého.

Sv. Jozef Kalazanský sa vyobrazuje v rúchu rádu piaristov, okolo neho školské dietky.

Portrét sv. Jozefa Kalazanského od Francisca Jover y Casanovu

zdroj: wikimedia commons

Poučenie

Sv. Jozef Kalazanský nasledoval Nebeského Spasiteľa a Učiteľa, ktorý riekol: «Nechajte maličkých prísť ku mne!» Založil rád «zbožných škôl», aby mládež chránil od nákazy a pohoršenia sveta zbožným vyučovaním a vychovávaním a k večnému blahoslavenstvu viedol.

Sv. Tomáš Akvinský vo svojom skúmaní, ktoré rády sú najdokonalejšie, túto postupnosť podáva: «Najprv prídu rády, v ktorých sa vykonávajú skutky telesného milosrdenstva; vyššie stojí rád, v ktorom sa rozjímaním a rozjímaným stýkaním pracuje na spasení vlastnej duše; a najvyššie stojí taký rád, ktorý kázaním a vyučovaním rozširuje kráľovstvo Božie.» Rád, ktorý sv. Jozef Kalazanský založil, má nároky na veľkú odmenu v kráľovstve Božom, keď sa svedomito stará o záchranu detskej duše zbožným vyučovaním, aby neupadla do hriechov. Svätý dobre pochopil to veľké nešťastie, keď sa deťom pohoršenie dáva, teda keď pohoršené bývajú. A usiloval sa podľa svojich síl s milosťou Božou pohoršeniu predísť a všetko vynaložiť, aby mládež vo svete všetkému pohoršeniu a nákaze mohla vzdorovať.

Kresťan, nasleduj svojím spôsobom sv. Jozefa Kalazanského! Aj ty máš dosť príležitostí pôsobiť poučovaním a napomínaním na detské alebo neučené duše. Duša dieťaťa je drahocenné pole, čo tam zaseješ, alebo naštepíš dobrým poučením a vychovávaním, to prináša zlaté ovocie aj pre teba vo večnosti. Chráň sa pred pohoršením maličkých, lebo sa staneš účastným ich hriechov a zaslúžených pokút. Ježiš Kristus zomrel za tieto duše a ty pokaziš pohoršením to, čo On vyliatím svojej Krvi napravil. Sv. Peter Chrysologus hovorí: «Pohoršenie uráža zmysly, pomúti ducha, odníma nápady rozumu, rozhorčuje svätých, unavuje obozretného, skazí neobzretného, zničí všetko.»

Keď si dal pohoršenie, usiluj sa to napraviť a svieť blížnym dobrým príkladom.

Modlitba

Ó Bože, ktorý si v sv. Jozefovi, Svojom vyznávačovi, Svojej Cirkvi novú podporu dať ráčil, mládež k vedám a k pobožnosti viesť: udeľ nám milosti, aby sme podľa jeho príkladu a na jeho príhovor tak pracovali a učili, žeby sme večnej odmeny dôjsť mohli. Skrze Ježiša Krista, Syna Tvojho, Pána nášho. Amen

-mip-

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/sv-jozef-kalazansky-zakladatel-rehole-piaristov/>